

LÖA -Bladet

LOKALNYHETER FRÅN LÖABYGDEN

NR 4 1995

Korsbackens grisar tror på ett liv efter jul

Mjölgårdar försvinner i fortsatt snabb takt, såsom vi berättade i förra Löa-Bladet. Men antalet gårdar med smågrisproduktion är i dessa trakter ännu färre. På Korsbacken i Löa kan man hitta glada suggor och bedårande söta smågrisar. Men sedan får man bege sig till Gusselby i söder eller Nyhammar i norr för att hitta nästa grisproducent.

– Det är ju bara en hobby, betonar Malte Persson, man kan inte leva av 5-6 suggor, men det har alltid funnits grisar på Korsbacken och jag tycker att det är trevligt att fortsätta.

– Det är något speciell med grisar menar Malte och kliar en av sina suggor på huvudet. Den här har särskilt fina egenskaper, hon är så snäll och trevlig.

Suggan ler med hela ansiktet och trycker sig njuvingsfullt mot den kliande handen. Men kompisen i stian tränger sig genast avundsjukt emellan och vill vara med och visa hur en äkta kelgris ser ut.

Gyltorna på andra sidan har nyss fått mat. Men en av dem ställer sig i andra

hörnet av boxen. Hon vill inte trängas med de andra och vet att hon strax får sin egen ranson av Malte.

Man behöver inte vara med Malte länge i svinstallet på Korsbacken för att inse att även grisar har olika läggning och personligheter och att det är djur som kan fascinerar och engagera.

Just därför föredrar Malte att hålla suggor och leverera smågrisar. Man hinner lära känna sina suggor och har mer kontakt med djuren. Särskilt i en så här liten besättning. Att köpa in smågrisar och föda upp dem till slaktsvin är mer opersonligt.

(Forts. på sid 3)

För 15:e året ordnar
*Löabygdens
Hembygdsförening*

JULMARKNAD
i Löa Bygdegård
söndagen den 3 december
(Första Advent)
kl 13 - 17.

Försäljning av hemslöjd och hantverk, hemstöpta ljus, bröd och julkarameller.
Kaffeservering och lotterier.

Foton från kristiden
Årets fotoutställning ägnas 1940-talets Löa. Ulf Johansson har sammanställt fotografier från den tiden med affischer, kataloger, tidningar, ransoneringskort och annat som minner om 1940-talets krigs- och kristider.

Välkomna!

Höstrapport

Vintern kom till LÖa den 3 november i år. Dagen innan var det ännu färgsprakande höst. Vi tömde valentunnan, rensade rabatter och krattade löv och undrade om vi skulle bli klara med trädgårdens höststädning innan snön kom. Det blev vi inte. Med halva trädgården ännu lövtäckt var det dags att byta räfsan mot snöskovel.

Snö till allhelgona är väl inte ovanligt, men i år kom kylan samtidigt och vintern kom för att stanna. Väderrapporterna har en längre tid talat om kommande mildväder, men av detta har vi inte märkt särskilt mycket.

I övrigt kan rapporteras från en tämligen normal hembygdshöst i LÖa. Hembygdsföreningens styrelse diskuterade som vanligt att försöka ordna en utflykt till någon intressant plats, men kom inte heller denna gång till skott. Det blir säkert nya utflyktsplaner till våren.

En stunds nostalgi i lokalen blev det ändå i slutet av oktober, då Jörgen Jörgensens diabilder från 1950-talets LÖa visades för en liten men dock skara intresserade.

Det har också varit Hembygdsmästerskap i frågesport, som i år anordnades av Hammarbackens hembygdsförening. Löalaget (Ulf Johansson, Åke Rydholm och Stina Gottliebsson) vann en knapp men ärofull seger över Gusselby, så nästa höst får det frågesportas i LÖa igen.

Men innan dess ska det hända mycket. Firas jul till exempel. Ha en god sådan!

21 november 1995

Löabygden är tryckt!

Det verkade lite osäkert i våras, men det blev en Löabygden i år. Den har just kommit ur trycket och erbjuder som vanligt mycket varierad läsning. Här ges glimtar från 1890-talets LÖa genom Carl-Johan Carlssons i Larsvikens dagbok och senare tiders föreningsliv förmedlat av Olga Pettersson. Erik Strömblad i LÖa Born beskriver Kraftstationen i Skönvik och berättar om de vedermödor som såväl kraftproducenter som elabonnenter utsattes för under likströmsepokens första tid.

Amerikafararnas vedermödor beskrivs livfullt i amerikabrevet från 1892 med hälsningar till släkten på Korsbacken i LÖa. Mödor, men roligare sådana, utsattes även svinavelsföreningens representanter för när de skulle skaffa en ny galt 1930. Nils Anderssons berättelse om den affären går i repris i Löabygden 1995 tillsammans med en liten tillbakablick i svinavelsföreningens protokoll.

Som vanligt har Löabygden botaniserat bland Gerda Anderssons uppteckningar och i arkivets gamla fotografier. I år ges även några smakprov ur Ramsbergs sockenstämmoprotokoll. Kopior av dessa protokoll från åren 1696 - 1862 har köpts in till arkivet och Sven Josefsson, Lindesberg, har som ett digert ALU-jobb satt igång och översätta och skriva rent de ålderdomliga protokollen, för att göra dem mer tillgängliga för nutida hembygdsintressenter.

Löabygden 1995 kostar 40 kr. I samband med att medlemsavgiften till Hembygdsföreningen togs upp i våras ombads de som

Erik Ardesjös Minnesfond

Det är åter dags att påminna om Erik Ardesjös Minnesfond. LÖaungdomar har här chansen att söka stipendium för kortare eller längre utbildning i t ex musik, sång, dans, fotografi, idrott mm.

Enligt stadgarna ska fondens medel användas till "stipendier för en, två eller tre ungdomar under utbildning födda i eller med särskild anknytning till Västra eller Östra LÖa byar, som hjälp till bestridande av utgifter för kunskapsinhämtande inom kulturområdet, företrädesvis teater eller hembygdsvård."

För ett par år sedan fattades ett beslut på Hembygdsföreningens årsmötet att begreppet "kulturområdet" inte ska ges en för snäv definition i detta fall. Idrott bör också kunna räknas som kultur.

Fonden kan ge bidrag till en kursavgift eller studieresa till exempel eller för inköp av böcker eller annat utbildningsmaterial. Stipendier har tidigare delats ut för bland annat inköp av noter och musikinstrument, till fotokurser, dansutbildning, ridläger mm. Ungdomar är välkomna att söka stipendier för egen del eller så kan föräldrar eller annan vuxen föreslå en lämplig kandidat.

Ansökan om 1996 års stipendium ska vara inne senast den 31 januari. Lämna ansökan till Hembygdsföreningens ordförande Åke Rydholm, Östra LÖa, 741 94 KOPPARBERG.

Beslut om stipendierna fattas av fondens styrelse, som består av styrelsen för Löabygdens Hembygdsförening samt en representant för LÖa Hyttelag och en representant för familjen Ardesjö.

Stipendierna delas ut i samband med Hembygdsföreningens årsmöte i mars.

var intresserade av årsskriften att kryssa för på inbetalningskort. Till dem som får LÖa-Bladet per post och som kryssat för sitt intresse skickar vi nu också Löabygden och ett inbetalningskort.

(Dock går LÖa-Bladet och Löabygden i separata kuvert. Portot för två föreningsbrev under 100 g är nämligen 4:80 kr lägre än för ett som väger 108 gram!)

De som inte kryssade, men som kanske ångrar sig nu, kan beställa ett ex av Löabygden 1995 genom att sätta in 40 kr på Hembygdsföreningens postgiro 60 90 08 - 8. Annars kommer Löabygden att säljas på årets julmarknad i Bygdegården första advent, där de som bor i LÖa enklast köper sitt exemplar.

LÖA-BLADET

En tidning för LÖa med omnejd.

Utgiven av Löabygdens Hembygdsförening med bidrag från LUM och LÖa Skola.

Redaktion: Margareta Gustafsson, Uddnäs, tel: 301 20
Stina Gottliebsson, Petters, tel: 302 55
Maria Lindstedt, Fredensberg, tel: 300 64

Inga matrester för EU-grisar

(Korsbackens grisar. Forts fr sid 1.)

Suggorna grisar två gånger om året och det betyder att härifrån levereras 75 - 80 smågrisar per år. Några säljs lokalt till den som vill ha en eller ett par hushållsgrisar, men merparten tar Farmeks livsdjursförmedling hand om.

Förr i tiden fanns det ju grisar på de flesta gårdar i Löabygden och Löa Svinavelsförening var verksam 1912-57. Maltes far Yngve Persson var aktiv i föreningen och var också galthållare under föreningens sista år. (I Hembygdsföreningens årsskrift Löabygden 1995 berättas mer om svinavelsföreningen och om den stora galtaffären 1930.)

Galt i rör

När Malte tog över gården 1973 fanns ännu en galt i besättningen, men numera är det helt semin som gäller. Malte har gått på kurs och sköter insemineringen själv. Det har naturligtvis sina fördelar att en stor galt på flera hundra kilo kan reduceras till ett behändigt provrör, som kan levereras per buss. Ringer man till Hållsta på morgonen kommer röret med bussen samma eftermiddag.

Malte minns med fasa den gång han körde hem en nyinköpt galt i en lånad transportvagn. Mitt på motorvägen fick han i backspeglarna se att galten hade lyckats få upp dörren på sidan av transporten och stod förundrad och glodde ut på det förbiilande landskapet. Malte fick hejd på ekipaget och lyckades hindra galten från att ta det förödande skuttet ut i motorvägstrafiken, så det gick bra den gången. Men provrör och busstransport är som sagt enklare.

Lättare än kor

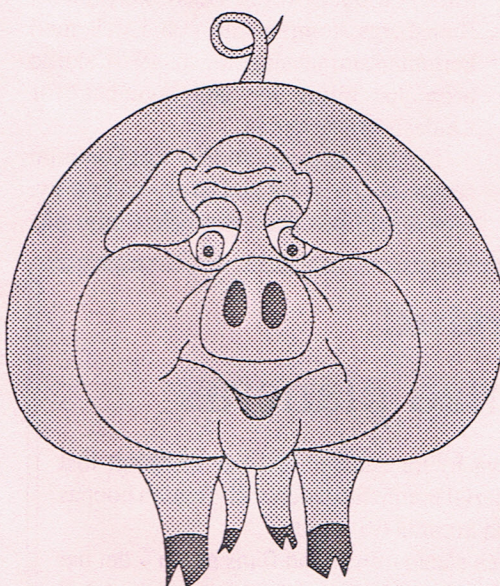
Efter tre månader, tre veckor och tre dagar kommer så kultingarna. I genomsnitt får Maltes suggor 8-10 kultingar per kull. Men senaste gången blev det Bingo med 14 smågrisar som alla klarade sig bra. De går nu i stallens barnhage och är strax klara för leverans. De har då hunnit bli 9 veckor gamla och ska väga 20-25 kg.

Trots att smågrisarna är från samma kull är de påtagligt olika i storlek. Ett tydligt bevis för grisarnas olika karaktär. En del är framfusiga och företagsamma och tar för sig ordentligt av maten. Andra är mer blyga och tillbakadragna och blir

också mindre i växten.

– De första dyggen får jag lov att vara med och se till att ingen blir helt bortmotad från maten av syskonen, berättar Malte, sådant händer ju tyvärr i djurens värld. Har man inte fler suggor än jag har går det ju också an att vara med vid grisningarna och se att allt går rätt till.

Suggorna går lösa i sina stia eller box när de ska till. En avbärare längs väggen för-

hindrar suggan att lägga sig så tätt intill väggen att hon klämmer ihjäl någon av sina små. Men annars är det inte så mycket jobb med grisar, menar Malte. Det är betydligt lättare än kor. Bortsett från passningen vid grisningarna räcker det med att ge dem mat två gånger om dagen.

Europeiska regler

Grisarna grymtar belåtet när "huse" kommer in och börjar slamra med foderhinkarna. Några skärande illvrål, som man annars förknippar med hungriga grisar, hör vi ingenting av. Det här är lugna, glada och harmoniska grisar, det märks tydligt. Svansarna knorrar sig belåtet när middagen är serverad. Både små och stora grisar slafsar med förtjusning i sig maten som består av krossad säd – korn, havre och vete – blandat med vitaminer och kalk.

Ett par skopor mjöl om dagen, det ser inte mycket ut för så pass stora djur, men uppenbarligen växer de och frodas fullt tillräckligt på det.

– Det är viktigt att inte ge dem för mycket, säger Malte, alltför feta grisar är det ju ingen som vill ha numera.

Före unionstiden gick det bra att variera mjölet med matrester och skulor, sådant som normala svenska grisar ätit i alla tider. Maltes grisar kunde med fördel ta hand om rester från Storåskolan och Grönbodahemmet. Men europeiska grisar befaras få svinpest av sådan mat, så det går inte för sig längre. I så fall måste materesterna kokas först och det ska då ske i ett avskilt rum i särskilda grytor osv. Det blir således inga matrester till grisarna längre.

– Ladugården är från 1875, jag tänker inte bygga något kök i den, säger Malte med förunderligt behärskad stämma.

Malte Persson påstår att han skäms över den gamla ladugården och att det känns lite pinsamt de gånger representanter från svinkontrollen kommer för att inspektera djur och stallar. Det sker två gånger om året. Men gammalt beprövat material som sindersten och trä ger ju lagom luftväxling och rätt klimat för grisarna. De här grisarna trivs och mår bra i sin gamla ladugård, det syns på dem och det brukar svinkontrollens inspektörer också påpeka. Här behövs inga särskilda ventilationssystem som i moderna plåtstallar och omgivningen störs inte heller, varken av buller eller lukt.

– Tyvärr har jag inga bra marker för det, annars skulle jag låta grisarna gå ute, säger Malte. Jag skulle gärna ha dem som markberedare i skogen, det tror jag både grisarna och skogen mår bra av, men som det är får de lov att hålla till godo med den gamla ladugården.

Lättlärd

Malte gillar sina grisar, men han tycker inte man ska hålla på och tjåla för mycket med en gris.

Hustru Mona deltog mer i grisarnas skötsel förr, men då hände det också att hon hade smågrisar svansande efter sig vart hon gick.

– Man ska inte tjåla för mycket med en gris, slår Malte fast. Det är så lätt att göra en gris till en hund.

Grisar är kloka och läroaktiga djur och Malte menar att Emil i Lönnebergas Griseknoen inte alls är något unikum. Grisar kan tränas till olika konster, men de lär sig också själva diverse hyss.

Malte minns en gris de hade när han var barn. Det var medan farfar Anders ännu levde. Grisen var så ovanligt förtjust i

krusbär och gick gärna och åt direkt från krusbärsbuskarna när den kom åt. Men farfar Anders tyckte om krusbärskräm och ville ha bärbuskarna för sig själv. Så farfar trätade på grisen och schasade bort den med käppen. Det lärde sig grisen, så när den hörde att gubben öppnade dörren och gick över grusgången med käppen, så försvann den snabbt in i ladugården. Men sås fort farfar gått in var grisen där och nappade krusbär av buskarna igen.

– Farfar var så arg, men vi andra skratade väl mest. Vi hade så mycket krusbärsbuskar, så vi tyckte det kunde räcka åt både farfar och grisen.

Det har alltså funnits grisar i många generationer på Korsbacken. Men Malte tror knappast att någon av sönerna har lust att ta över efter honom.

– De har nog andra intressen. Fast å andra sidan var jag inte särskilt road av grisarna själv när jag var ung. Det är ett intresse som växte med tiden. Säger Malte och låter lite förhoppningsfull på rösten. □

Vem äger bron?

Gamla landsvägsbron är i dåligt skick. Allt trä i den behöver bytas ut. Som alla som använder bron sett finns det flera obehagliga hål i den. De är provisoriskt lagade med tunnare skivor spikade i de gamla planken. Träbjälklaget är så dåligt att det inte går att spika nya plank i det. Själva stålkonstruktionen i bron är dock bra och skulle klara sig väl med lite rostskyddsbehandling och målning.

Upprustning är av nöden, men ett problem i sammanhanget är att man inte säkert vet vem som äger bron och därmed har ansvar för dess underhåll. Vägverket tog sin hand från bron när nya riksvägen var klar i slutet av 1950-talet och bron togs ur bruk som allmän landsväg och stängdes för fordons trafik. Troligen överlät Vägverket bron till Ramsbergs kommun då och i och med kommunsammanslagningen 1970 skulle bron ha blivit en angelägenhet för Lindesbergs kommun.

Det har sagts att Lindesbergs kommun senare skulle ha skänkt bron till Löa by, men detta finns det ingen bekräftelse på.

– Om kommunen skänkte bron borde det ha varit till Västra Löa Byalag, säger Carl-Eric Persson, byfogde i Västra Löa, byalaget äger den samfällda marken på båda sidor om bron. Men det finns inget protokoll, inga anteckningar av något slag om detta varken hos oss eller kommunen.

Anders Ericsson (som arbetar vid Vägverket) har utan framgång försökt att spåra handlingar om bron överlåtelse till kommunen. Men verket har flyttat från Örebro till Eskilstuna och det gamla arkivet är väl nerpackat.

Per-Erik Sporrang har letat i Lindesbergs kommuns arkiv utan att hitta något om bron i Löa. K G Sundelin, som i många år arbetade som fastighetschef i Lindesberg, har funderat, men kan inte erinra sig vad som eventuellt kan ha sagts eller skrivits om bron.

– En ytterligare komplikation är att Reiard Bergström, Sandåsen, hävdar att marken på båda sidor om bron är hans och inte samfällad mark, säger Carl-Eric, och i så fall borde ju även bron vara hans egendom.

Klart är i vilket fall som helst att bron behöver rustas och Västra Löa Byalag har nu begärt att Lindesbergs kommun projekterar och genomför reparation av bron och att den samtidigt förses med fyra lyktor i gammaldags stil för belysning.

– Vi måste på något sätt komma i gång med saken, säger Carl-Eric, vill kommunen ha klarhet i ägarförhållandena först får den hjälpa till med att utreda dessa.

– Som jag ser det finns det två alternativ, fortsätter Carl-Eric. Endera är det kommunen som äger bron och då får den också ta ansvaret och kostnaderna för underhållet eller så godkänner alla att byalaget äger bron. Då söker vi kommunalt bidrag för materialet och försöker få arbetet gjort som ett alu-projekt. Kanske får byalaget vara berett att stå för en del av materialkostnaden, som i så fall får debiteras ut på medlemmarna på något sätt.

Om någon vet något som kan bringa klarhet i ägarförhållandena av bron blir Carl-Eric Persson glad för en påringning (300 19).

10 000 kr i bidrag till arkivet!

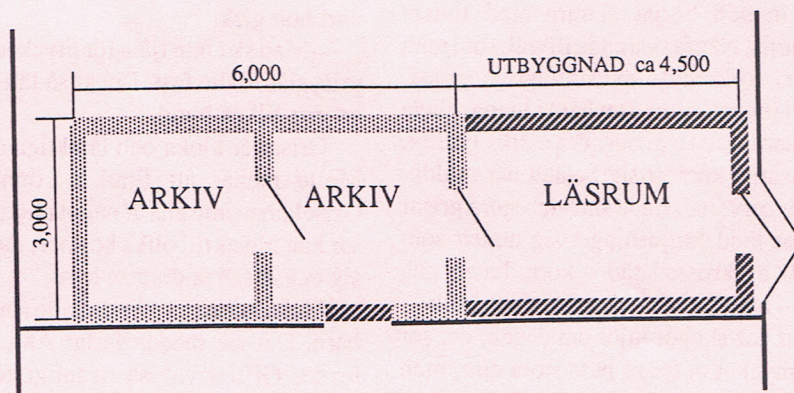
Behövlig utbyggnad planeras

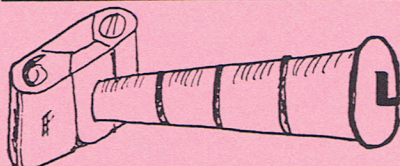
Det börjar bli trångt i Löa Byarkiv. Nya hyllor i läsrummet har tillfälligt löst överfyllnadsproblemet, men allt mer material kommer till och arkivfogden hoppas på att en utbyggnad av arkivet ska kunna komma till stånd.

Ritningar och kostnadsberäkning på en sådan utbyggnad finns redan – det har VB Energi i Ludvika hjälpt till med. Löabygdens Hembygdsförening har nu också fått ett bidrag på 10 000 kr från Adolf Lindgrens Stiftelse till arkivets utbyggnad.

Utbyggnaden är dock kostnadsberäknad till ca 45 000 kr och stiftelsens bidrag läggs tills vidare i en utbyggnadsfond för arkivet. Dit kommer också de 3 000 kr, som revysektionen utlovade i bidrag till arkivet i samband med hembygdsföreningens årsmöte i mars, att föras. Ytterligare bidrag till utbyggnaden mottas naturligtvis tacksamt. Skulle någon känna för att lägga en slant till denna fond går det bra att använda Löabygdens Hembygdsförenings postgiro 60 90 08 - 8. Märk talongen Arkivet!

Lars och Örjan Åby har lovat att släppa till ytterligare en bit av sin del i kolhuset för den nu planerade utbyggnaden. Arkivet blir enligt ritningen 4,5 m längre och får en egen ingång via en av kolhusets dörrar.

Löabo i närbild: Erik Strömblad

Nyfiken släktforskare och mångsysslare

Han föddes i Löa Born och gick i skolan i New York. Han har arbetat som elingenjör på Mauritius och ägnar sig nu, 82 år fyllda, med förkärlek åt släktforskning och kryddstark indonesisk matlagning.

Erik Bertil Hilding Strömblad skulle mycket väl kunna vara huvudperson i TV-serien *Ett Sånt Liv*. Enda problemet i så fall vore väl att Ingela Agardh skulle behöva begära mer programtid den gången.

Löa-Bladet sökte efter Bertil Strömblad i telefonkatalogen, fann bara en Erik men kom rätt ändå. Således måste vi börja med att fråga vad vår intervjuperson egentligen heter.

– Tja, det varierar. Här i Löa kallas jag väl oftast Bertil. Arbetskamrater på ASEA anropade mig gärna med hela dopnamnet Erik Bertil Hilding, men själv har jag alltid skrivit mig Erik.

Så om löaborna nu bara noterat att det är Bertil Strömblad det handlar om skriver väl vi också Erik i fortsättningen.

Erik Strömblad är efter ett kringflackande liv numera fast boende på den plats i Löa Born där han föddes en gång för snart 83 år sedan. Huset byggde han 1982, men det står på i stort sett samma plats som det gamla barndoms-hemmet. Källaren och skorstensstocken – nu förvandlad till kombinerad utegrill och rökugn – finns kvar. De breda golv- och takbräderna från gamla huset är också bevarade och fungerar nu som väggpanel i nya husets gillestuga. Takbräderna är målade och en analys har visat att ursprungsfärgen inte var beredd av linolja, utan av oxblod.

I gillestugan finns också släktträdet som täcker en stor del av väggen. Det är daterat 1988 och om-

fattade då 229 personer. Det lär ha hunnit bli några till nu och släkten är spridd över hela världen. Från Sverige och Finland till USA, Kanada, Indonesien och Australien. En praktisk ordning för en man som både tycker om att resa och att hålla släktkontakt.

Fadern var ett av tio syskon, varav sex utvandrade till Amerika. En farbror försvann som guldgrävare i Klondyke – förmodligen offer för ett rånmord. Fadern försörjde sig först som butler och utbildade sig sedan till skraddare. Han arbetade på Frälsningsarméns skradderi i New York, där det framför allt syddes kläder för Broadways alla teatrar.

– Farsan var frälsningsofficer i Boston ett tag också, berättar Erik, men sedan tyckte han att tron inte riktigt räckte till för det.

Döpt i Löa Skola

Erik Strömblads föräldrar träffades och gifte sig i New York 1912. Bröllopsresan skulle gå hem till det gamla landet och de hade bokat biljetter på den nya och flotta passagerarångaren Titanic. Men hon kom som vi vet aldrig fram till New York på sin jungfruresa och de nygifta fick ta en annan båt till Europa.

Eriks far, som också hette Erik, kom ursprungligen från Halland och modern Hilda Fredrika Andersson hade sin rötter på Nerikesslätten. Att de flyttade till Löa Born när de nu kom till Sverige var mest en tillfällighet. Hilda Fredrika hade en äldre syster, som var gift med Karl Hansson i Asp Viken.

– Prästen i Ramsberg godtog inte mina föräldrars vigselattest från New York, så här blev de inskrivna som ogifta, berättar Erik. Själv döptes jag i Löa Skola och inte i kyrkan, men det var nog bara så att prästen brukade åka runt i byarna på olika förrättningar eftersom det var så pass långt

till kyrkan. Jag lär också ha druckit kaffe för första gången på mitt eget dop, men det minns jag ju inte själv någonting av.

Mina var silltunna

Erik har inte några direkta minnen från den första tiden i Löa Born, han var bara 3 år när familjen flyttade härifrån igen. Först till Halmstad och efter ett par år till Göteborg och Oslo för att sedan, 1919, återvända till USA.

Erik minns en sak från den resan och det var att det plötsligt blåstes alarm och att alla passagerare skulle bege sig till livbåtarna.

– Det utbröt ingen panik och jag var aldrig rädd. Det jag minns är istället själva ställningen som livbåten satt i, jag var så intresserad av hur det rent tekniskt skulle gå till att fälla ut armarna och hur båten skulle firas ner i sjön.

Hur detta gick till fick Erik dock aldrig se. Det blåstes faran över innan livbåtarna hann sättas i sjön. Det var ingen mina som hade siktats från bryggan, utan en silltunna.

Familjen Strömblad kom således lyckligt fram till New York i juni 1919. Erik lärde sig sin första engelska av barnen på gatan under sommaren och kunde svära så att det osade när skolan började i augusti. Det var en jättestor skola med massor av barn och stora klasser.

– Men jag har inget minne av att lärarinnan någonsin behövde höja rösten och jag lärde mig att läsa och räkna i alla fall.

Katekes och psalmer

Efter ett par år återvände familjen till Sverige, till Halland denna gång och under åren 1922-24 gick Erik i skola i Harplinge.

– Där trivdes jag aldrig. Lärarinnan var mest intresserad av katekesen och psalmverser och hon tyckte inte om mitt sätt att skriva siffror, jag hade ju lärt mig att skriva på engelskt vis, så jag fick underbetyg i matematik bara för det.

Klass för synskadade

Efter ett par år i Harplinge flyttade Strömblads åter till New York.

– Båten var fyra dygn försenad på grund av orkan under resan och jag spydde hela tiden, men jag var i alla fall glad att få komma tillbaka till min stora och trivsamma skola.

Erik avancerade till ordningsman eller skolpolis. Som sådan skulle han bland annat hjälpa de skandinaviska invandrabarnen. Han följde dem till och från skolan och om mamman i den nyanlända familjen inte hade hunnit lära sig språket, hörde det också till skolpolisens uppgift att hjälpa till att handla mat åt familjen!

Skolan omorganiserades efter en tid och vissa klasser flyttade till nya lokaler. För att inte få för lång väg att gå fick Erik gå kvar i den gamla skolan, men hamnade då tillsammans med en annan pojke i en klass för synskadade!

– Jag har inget minne av att det var något konstigt med det. Vi var två pojkar och 50 flickor i den klassen, men det jag kommer ihåg mest var att lärarinnan i engelsk grammatik var väldigt tråkig.

Lakabäcken

Nästa uppbrott kom 1928. Pappan hade fått anställning som föreståndare för ett skrädderi i Tampa, Florida. Men läkarna satte stopp för de planerna. Skräddarmästarens hjärta skulle inte tåla klimatet i Florida, så flytten gick hem till Sverige istället.

Moster Augustas och Karl Hanssons dotter hade hunnit gifta sig och bodde i Lakabäcken. Där fick också de hemvändande svenskamerikanerna husrum en tid innan de fick möjlighet att köpa och åter flytta till det gamla huset i LÖA Born.

Fadern dog dock bara några månader därefter och Erik konstaterade snart att det inte skulle gå att leva på ett litet jordbruk med 2-3 kor. Han ville vidareutbilda sig och skaffa jobb. Men det hade hunnit bli 1930-tal med depression och arbetslöshet. Jobb växte inte på trän och att hitta någon skola som godtog hans amerikanska betyg var inte heller lätt. Till slut kom han dock in på en teknisk utbildning i Katrineholm och var färdig el-ingenjör 1937.

– Jag var ju bara 25-öres-ingenjör, säger Erik, men 1939 lyckades jag i alla fall få en provtjänstgöring på ASEA med en lön av 175 kr i månaden och där blev jag sedan kvar tills jag var 72 år.

Erik Strömblad höll huvudsakligen till på ASEAs laboratorium och utvecklingsavdelning både i Västerås och Ludvika,

men arbetet innebar också mycket resande i Norden och Europa.

Sydafrika

Det sista uppdraget för företaget hade Erik i slutet av 1970-talet då han var i Sydafrika och på Mauritius.

– Det skulle installeras en högspänningsfördelare till sex olika tätorter på Mauritius. Utrustningen köptes av ASEA, men för att den skulle klara klimatet där nere krävdes en speciell varmförzinkning, som bara kunde göras i ASEAs fabrik i Sydafrika. Det var det arbetet jag var engagerad i där nere. ASEA var etablerat i Sydafrika redan tidigare och kunde därför fortsätta verksamheten där också under bojkotten.

– Det var mycket intressant att komma dit och den bild jag hemifrån hade fått av det hårt segregerade samhället stämde inte alls. Jag ändrade inte uppfattning om apartheid som en felaktig ideologi, men jag blev förvånad över att samhället var så pass blandat som det ändå var och att det fanns ett ganska öppet motstånd mot apartheid även inne i Sydafrika.

Nyfiken och reslysten

Erik Strömblad ägnar sig numera med förkärlek åt släktforskning. Det är ett digert jobb som tar mycket tid, särskilt som han sammanställer släktens historia på både svenska och engelska. Några egna barn som kan ta över detta värv sedan har han inte, men en kusinson har lovat att fortsätta att hålla släktkrönikorna à jour.

Men Erik engagerar sig också i LÖA Borns historia. Han har med stor iver deltagit i studiecirkel och torpinventeringar, han har kartlagt de gamla gruvorna på Fransåsberget och i årets upplaga av LÖabygden bidrar han med historien om Skönviks kraftstation.

– Är detta intresse för släktens rötter och bygdens historia möjligen en slags reaktion på barndomens många uppbrott och flyttningar?, undrar LÖA-Bladet i en lätt filosofisk utsvävning, är det en outtalad önskan du har att ändå ha fotfäste och höra hemma någonstans?

– Tja, jag vet just inte det, säger Erik mer prosaiskt. Intresset för släktforskning fick jag redan i tonåren och det började med en cykeltur i Värmland. Jag träffade en konsertmästare från Stockholms Symfoniorkester under den turen och han undrade om jag var släkt med fagottisten i orkestern, som också hette Strömblad. Det var jag inte, men därmed väcktes mitt intresse för att ta reda på lite mer om mina

släktingar.

– Att jag är intresserad av torpinventeringar och bygdehistoria har nog mest med ren nyfikenhet att göra. Jag vill veta hur det var, se hur saker och ting fungerade och ta reda på vad man gjorde förr.

Den nyfikenheten driver också reslustan. Det finns alltid andra platser att se, släktingar att besöka och nya resmål att leta upp. När det börjar klia under fötterna ger sig Erik Strömblad av igen. Helst med Greyhoundbuss eller andra fria transportmedel. Välordnade charterresor är han närmast allergisk mot.

Trollebo fick sitt kommunala bidrag, som väl de flesta löabor hunnit läsa i Bergslagsposten. Det gick till votering i kommunfullmäktige, men bidraget på 173 000 kr, som LÖA Skola ekonomisk förening anser sig redan tidigare ha haft ett löfte om, kommer alltså att betalas ut. Ett välkommet bidrag.

Mörkret sänker sig annars över skolan liksom byn i övrigt. Behovet av ljus och reflexer på mörka vägar är en viktig lärdom för alla barn. Torsdagen den 23 november blir det därför kvällslektioner i skolan. Polisen kommer och informerar om reflexer och annat mörkerviktigt. Efter tipspromenad i skogen med ficklampa blir det kvällsmat på skolan. Fredag blir istället skoledig dag.

Den 30 januari nästa år kommer LÖA friskola att få en chans att presentera sig och sin verksamhet för en större publik. Då kommer Radio Örebro att sända programmet På Jobbet från skolan. Det blir röster och reportage från LÖA Skola blandat med skivönskningar.

Vad gäller underhåll av skolbyggnaden står taket närmast på tur. Det är provisoriskt lagat, men behöver läggas om helt. Förmodligen görs det i sommar. Anbud håller f n på att tas in.

OBS!

**Medlemsmöte i LÖA Skola
27 nov kl 19.00**

Anna Ericsson

Ardesjöstipendiat med världen som arbetsfält

Nu är det åter dags att ansöka om stipendier av Erik Ardesjös minnesfond, vilket vi påminner om i detta Löabladet. En av de lyckliga Löaungdomar som fått bidrag ur fonden är Anna Ericsson, som använde pengarna till en skolavgift för en utbildning i hotell och restaurangmanagement.

– Det var ett välkommet bidrag, säger Anna, som avslutade den tvååriga utbildningen i fjol. Skolan låg i Parpan i Schweiz, i kantonen Graubünden.

När Anna berättar om skolan låter det som om miljön vore hämtad ur reklamen för chokladen Milka eller från filmen Sound of music. Från skolan, som låg på 1500 meters höjd, kunde man höra klangen från de betande kornas bjällror.

I utbildningen varvades praktik och teori med sexmånadersintervaller. Den första praktiken arbetade Anna vid Swiss hotell i Zürich. Den andra förlades till en hotellreception i Gstaad, som låg nära den franska gränsen.

All kurslitteratur var på amerikansk- engelska, men man hade också tyska lektioner. På praktikplatserna talades mest tyska.

Fjärde julen hemifrån

Anna hittade skolan genom en annons, och ångrar inte en sekund att hon valde management utbildningen. Hon har inga problem att hitta arbete, men så kan hon också ha hela världen som arbetsfält. Hon talar förutom tyska (och svenska förstås), flytande engelska och en del franska.

När Löabladet får en pratstund med Anna håller hon som bäst på att packa sin resväska. Hon och pojkvännen Björn, som gick i samma klass, är nämligen på väg utomlands igen. Denna gång till Davos där de ska arbeta över vintersäsongen på varsitt hotell.

– Jag tror aldrig jag får igen resväskan, pustar Anna. Den är klotrund nu, och då har jag ändå inte packat ner pjäxorna. Hon har vägt väskan och konstaterat 33 kilo packning. Tillåten väskvikt är 20... Det blir bara till att packa ur. Men eftersom hon ska tillbringa julen borta, har hon packat

ned ett band med svenska julsånger. Det kan hon inte tänka sig att avstå ifrån.

– Det här blir den fjärde julen borta, säger Anna. Det är lika tråkigt varje gång. Men i fjol när Björn och jag arbetade i Amriswil, också det i Schweiz, köpte vi en julgran och firade svensk jul.

Grishuvud skrämde

Björn och Anna har genom skolan fått vänner i hela världen. Det var 19 olika nationaliteter i klassen. Skolan drevs som ett hotell, och man fick öva sig på att serva varandra.

– Vi hade också olika temakvällar där vi fick delge de andra vårat lands specialiteter. Vi bjöd på svenskt julbord och klädde ut oss till tomtar. Men muslimerna fick en smärre chock när de fick se ett grishuvud på julbordet.

Svenskarna satte också myror i huvudet på indierna i skolan när man lussade utklädd till Lucia med följe. För indierna innebär nämligen vita kläder döden.

När påsken kommer är Anna och Björns kontrakt över. Drömmen vore då att återvända till Sverige och öppna en restaurang. Men om den blir i Löa eller i Skåne, där Björn egentligen bor, har de inte resonerat om.

– Nja, jag tror nog vi får kompromissa i den frågan, skrattar Anna.

LUM

Fadderbarn i Gambia

Han heter Umfally och är 8 år. Han bor i Gambia och har fem syskon. Umfally går i andra klass och är glad över att han alls kan gå i skolan. Det är inte alla barn i Gambia som har råd till det.

Men Umfally är fadderbarn till LUM och det är faddrarna här i Löa som ser till att Umfally får möjlighet att gå i skolan.

– Det är via min mormors syster, Magnhild Blomkvist, som vi fått kontakt med Umfally, berättar Annette Gunnarsson i LUM. Vi har varit fadder för honom i drygt två år nu och ett bidrag på 300 kr om året räcker för att hålla honom i skolan.

Magnhild Blomkvist har varit med och startat en skola i Gambia och hon åker själv dit minst två gånger om året, för att se till att de barn hon ordnat svenska faddrar till också går i skolan. Det här är alltså hjälp som går direkt till avsett ändamål, utan några avdrag för administration eller mellanhänder.

– Vi håller brevkontakt med Umfally och hans familj, säger Annette Gunnarsson, och förutom pengar till skolan har vi skickat kläder och leksaker, pennor, suddgummin och annat skolmaterial.

– Det allra yngsta barnen i LUM, förstår förstås inte mycket, men för de något äldre kan vi visa bilder på Umfally och berätta hur barn i andra länder har det. Vi tror att sådan här faddeverksamhet kan vara nyttig på många sätt.

För dem som vill hjälpa LUM med bidrag till Umfally finns en insamlingsbössa i Löa Affärn. (Den kommer i varje fall att sättas tillbaka dit när man hittat en för ändamålet mer praktisk bössa.) Annars går det bra att ta direkt kontakt med Annette Gunnarsson, 301 15.

Pyssel på torsdagarna

Mulle är avslutad för säsongen. Istället ordnar LUM pyssel i lokalen på torsdag 9.30 - 11.30.

Julfest

LUMs traditionella julfest planeras till i mitten av januari.

AXE på gång och el utan avbrott

Under en hundpromenad i slutet av oktober hittade LÖA-Bladet en blå overallman i diket vid Fridhem. Han undersökte diket med någon slags metalldetektor och höll en burk röd sprayfärg i handen. Hunden viftade undrande på svansen och overallen insåg utan uppmaning att en förklaring var på sin plats.

- Telefonkabel, sa han. Vi ska dra en ny telefonledning, för nu ska också LÖA få en AXE-växel.

Kabelarbetet ska vara klart till årsskiftet och någon gång i början av nästa år ska löaborna kunna få del av den moderna telefonins alla välsignelser i form av medflytning, återuppringning, samtal väntar och andra sk Plus-tjänster. Detta kräver då också en knappteleson.

Den som ev tycker att en gamla telefon med rund pet-moj ger fullt tillräckliga kommunikationsmöjligheter behöver dock inte byta apparat. Den kommer att fungera som hittills även med en AXE-växel, lovade overallen.

Även el-försörjningen i LÖA ska bli underjordisk. Järle Energi är på väg att gräva ner el-kablarna och LÖA blir småningom ett stort antal stolpar fattigare. Åtminstone är det kablar för de större matarledningarna som grävs ner, ledningar in till den enskilda tomten lär även fortsättningsvis hänga i luften.

Med detta kan man ändå hoppas att ledningarna hålls undan från snötyngda trän och flygande svanar och att el-avbrotten i byn blir lite mindre vanliga.

KONSTERliga SAKER ordnar

Julmarknad i Vasselhyttan

lördagen den 2 december
kl 11 - 16.

Hemslöjd och hantverk.
Kaffe, glögg och korvgrillning.
Häst och släde (alt. vagn),
granar och julstämning.
Hubbas signerar och säljer
sin senaste skiva.

KONSTERliga SAKER
håller sedan öppet
onsdag - söndag
veckorna fram till jul

Pubafton och bättre övervåning

Det blev ännu en lyckad pubkväll i bygdegårdsföreningens regi häromsistens. 144 betalande kom för att umgås, kasta dart och lyssna och dansa till Mattias Nordenling och David Karlsson. De två tillresande trubadurerna ersatte Ulf Neidemar och Co som visade sig vara en aning för dyra för bygdegårdsföreningens kassa.

Det var den 11 november föreningen anordnade pubkvällen, som visade sig bli en riktigt dansant tillställning. Trubadurerna varvade sitt program med bandspelarmusik, som trots att den inte var särskilt dansvänlig ändå lockade löaborna att skaka loss.

- En riktigt lyckad kväll, rapporterar Britt Carlsson, som också välkomnar de 10000 kronorna som blev över när allt betalats. Lotter såldes och spikar slogs i stubbe. Ölkorv, kaffe, söta drickor och öl serverades.

Ombyggnationen av bygdegården har påbörjats av fyra ALU-anställda. De har redan byggt handikappramp på baksidan, snickrat en del nya stolar och bord till LÖafesten och putsat husgrunden.

De har nu påbörjat ombyggnaden av övervåningen i lokalen som ska bli ett enda stort rum med garderobsutrymmen under snedtaken. Trappan upp ska fräschas upp, nya tapeter och målarfärg ska piffa upp den annars så slitna övervåningen.

Hokey- och skridskoskola

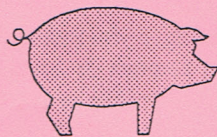
Rinken är uppsatt och skridskobanan spolad. Daniel och Per Gunnarsson håller skola där på torsdagar.

17.30-18 för de yngre (4-7 år)

18 - 19.30 för de äldre.

Hjälm och skridskor är ett måste.

Benskydd är tacknämligt.

LÖA Svinavelsförening

håller möte i skolan,
onsdagen den 6 dec. kl 19.00.
Föreningen är vilande sedan 1957.
Viktigaste frågan på dagordningen
nu är om föreningen ska läggas ner.

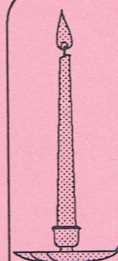
Babysång

Alldeles nyfödda, eller till och med ofödda, barn tycker om sång och musik. Det är en trygghet för de små att höra mamma eller pappa sjunga och ett viktigt led i barnens utveckling.

Det menar SKS, Svenska Kyrkans Studieförbund, och har därför startat en verksamhet som kallas Vagga-Gunga-Gå och som blivit mycket populär på många håll i landet. Ramsbergs församling har nu beslutat att också starta några sådana babysånggrupper. Kyrkans barnledare Marie Andersson-Jansson hoppas att få igång en grupp i LÖA någon gång i slutet av januari eller början av februari.

- Många av dagens föräldrar kan inte de gamla barnvisorna, ramsorna och sånglekarna som var vanliga förr, menar Marie, och min uppgift är helt enkelt att lära ut sånger och ramsor som passar för de allra yngsta. Med Vagga-Gunga-Gå vänder vi oss i första hand till barn från 0 till 2 år och deras föräldrar, men jag hoppas kunna få igång en liknande grupp för lite äldre barn också.

Det blir träffar ca 10 gånger på dagtid. Dag och plats är inte bestämt ännu. Församlingen kommer att gå ut med information direkt till berörda familjer.

Luciafest

blir det i lokalen fredagen 8 december klockan 19. Sedvanlig fest där såväl skolbarn som mindre barn ska lussa. Alla hälsas välkomna av bygdegårdsföreningen.

Skolan lussar som vanligt med tåg på luciadagens morgon.

Jultomten

kommer förstås till Löabygden på julafton. Tomten har sedan gammalt goda kontakter med Karl-Göran Andersson och har även i år begärt att få inrätta ett särskilt skjutshåll på Viksnäs. Därifrån far han alltså ut till snälla barn i bygden.

De som önskar besök av jultomten bör för säkerhets skull boka in sig hos Karl-Göran, 302 65.